

Wybrane elementy odchowu jałówek phf - na podstawie informacji ze szkolenia: Ocena jakościowa pasz dla bydła, odchów cieląt i jałówek - 24-25 września 2015, CDR O/Radom

Powodzenie odchowu jałówek w wysokotowarowych gospodarstwach mleczarskich stanowi dzisiaj ważny sprawdzian nowoczesnego zarządzania tą kategorią podmiotów gospodarczych - przekłada się na wiele korzyści ekonomicznych, które owocują umacnianiem pozycji konkurencyjnej polskiego sektora mleka i nie są też bez wpływu na wyniki krajowego sektora wołowiny. Możliwości obniżenia kosztu jednostkowego surowca bezpośrednio z możliwie krótkim, tanim, ale i efektywnym odchowem - dającym materiał do remontu stada (w obecnych warunkach wysokowydajnych stad krów w kraju - większość jałówek), ale i materiał wyjściowy do opasu (pewna mniejszość - ale odpowiedzialna za 1,78% krajowych dostaw do przemysłu mięsnego, 2014). Za możliwością obniżki jednostkowego kosztu surowca stoją czynniki optymalizacji na poziomie organizacji produkcji - w tym żywienia - w całym odchowu (z uwzględnieniem cieliczek), które - niezależnie od niskiego kosztu odchowu - dają szansę na wysoką produkcję i (możliwie) długie użytkowanie krów (z jednej strony) i efektywny opas jałówek (z drugiej). W przypadku produkcji mleka - bardzo istotnym ogniwem uzupełniającym dobre zarządzanie (optymalizację na poziomie organizacji produkcji) jest zorganizowany rozród; w tym odpowiedni moment pierwszego krycia jałówek.

OPTYMALIZACJA ORGANIZACJI ODCHOWU JAŁÓWEK PHF

Obejmuje ona ustalenie ram czasowych odchowu - przy uwzględnieniu podziału na kilka kategorii rosnących zwierząt, z przypisaniem określonego tempa wzrostu i charakterystyki (ilość oraz jakość) żywienia; odpowiadającego potrzebom każdej z tych kategorii. Daje to określony obraz odchowu - zorganizowanego pod kątem możliwie najlepszych (przyszłych) wyników użytkowania mlecznego, bądź opasowego. Uwzględniając parametry wzrostu/rozwoju cieliczek/jałówek - w powiązaniu ze specyficznymi wymogami żywieniowymi poszczególnych kategorii zwierząt - możemy wyróżnić:

- 1/ cieliczki w okresie odpajania siarą – od urodzenia do 5-ego dnia życia,
- 2/ cieliczki odpajane mlekiem – od 5-ego do 10-ego dnia życia (to nie wymaga rozwinięcia),
- 3/ cieliczki w okresie żywienia mlekozastępczego – od 11-ego do 56-ego dnia życia,
- 4/ cieliczki w okresie intensywnego odchowu – od 3 do 4 m-ca życia,
- 5/ jałówki w pojęciu żywieniowym – od 5-ego miesiąca życia do końca odchowu; z kontrolowanym tempem wzrostu (opis – punkt następny).

Ad 1/ Z uwagi na prozdrowotny aspekt – kluczowe jest wczesne rozpoczęcie odpajania; chodzi o bezzwłoczne wpływy z kręgu odporności czynnej, które przy dobie zwłoki w podaniu siary – mogą spaść o $\frac{2}{3}$ (pierwiastki) do $\frac{3}{4}$ (wieloródki), ale i biernej – tutaj straty mogą być znacznie większe (udział frakcji globulin w strukturze BO siary). Liczą się także oczywiście dawki – możliwie blisko 5l/dobę; z rozłożeniem na 3, (lepiej) 4 dawki (lepsze trawienie i unikanie zagrożeń przedżołądków). Od 3 dnia życia cieliczki liczy się też bardzo jej niezależny dostęp do wody.

Rozwiązania awaryjne w zakresie odpajania siarą: banki siary dużych gospodarstw mleczarskich, a zwłaszcza preparaty siarozastępcze – to zawsze tylko awaryjne uzupełnienia organizacji odchowu.

Ad 3/ Podstawową są stałe dawki (8l z ponad 25% BO) preparatów mlekozastępczych, uzupełniane do woli mieszanką treściwą i sianem; ze stałym dostępem do wody. W ostatnich 2 tygodniach tego okresu dawki preparatów mlekozastępczych drastycznie obniża się (6 i 3kg). Jednocześnie żywienie mlekozastępcze cechują stale rosnące dawki mieszanki treściwej i siana – z poziomu stosownie 0,2 do 2,5kg i z 0,1 do 1,5kg; przy czym ich wyższe pobranie sprzyja zarządzającym gospodarstwem – czyniąc odchów efektywniejszym.

Ad 4/ W tym okresie stosowana jest już kiszonka – oczywiście nie trzeba mówić jak ważną rolę odgrywa jakość tej paszy. Tutaj w pełni widać jak wyższe pobranie tej paszy sprzyja zarządzającym gospodarstwem – czyniąc odchów efektywniejszym. Oczywiście nadal stosowane są też mieszanka treściwa i siano (podobnie jak kiszonka – podawane do woli).

ŻYWIENIOWE UWARUNKOWANIA NOWOCZESNEGO ODCHOWU

Przy rozpoczęciu odchowu jałówek (w rozumieniu żywieniowym) – po odchowcie o umiarkowanym tempie wzrostu cieliczek, na poziomie 700g/d i przy wadze wyjściowej 120,2kg (co jest założeniem minimum tempa wzrostu cieliczek, o masie ciała urodzeniowej 35kg) – założyć można następujący, 6-etapowy model odchowu, który uwzględni niższy poziom żywienia do 10 miesięcy życia jałówki – związany z możliwie optymalnym rozwojem tkanki gruczołowej wymienia .

Zestawienie zakłada rosnące zapotrzebowanie energetyczne i białkowe po osiągnięciu wagi 250kg – do końca odchowu – związane z szybszym wzrostem: z poziomu przyrostu 700g/d (2 pierwsze etapy odchowu) do 800g/d (ostatni okres odchowu). Tempo wzrostu narasta więc około 25g/d – na każde 50kg rosnącej m.c.

Jednocześnie maleje koncentracja białka w paszy: z dość wysokiego poziomu 95gBTJ/JP (początek odchowu) do maksimum 85g (szósty etap). Jest bardzo charakterystyczne, że (ogólnie wyrównany z postępem odchowu) spadek zapotrzebowania jest bardzo duży na trzecim etapie odchowu (z 93 do 88gBTJ/JP) – gdy rozwój tkanki gruczołowej wymienia traci na znaczeniu.

Podany schemat jest tylko propozycją, którą zarządzający gospodarstwem może zmodyfikować – z dostosowaniem dla własnych potrzeb (szybsze tempo wzrostu, wcześniejsze krycie jałówek). Każda modyfikacja powinna jednak mieć u podstaw wpływ na koszty jednostkowe surowca w makroskali.

ASPEKT ŚRODOWISKOWY ODCHOWU I JEGO PROFILAKTYKA

Sprowadza się w zasadzie do zapewnienia prawnego minimum zoohigienicznego dla jałówek – co powinno eliminować zagrożenia ich zdrowia w okresie odchowu, a to z kolei wpływać na obniżenie kosztów remontu stada, bądź materiału do opasu.

PRODUKCJA MLEKA I ŻYWCA WOŁOWEGO PO OPTYMALNYM ODCHOWIE

Powinna zaowocować wzrostem ilości pozyskanego surowca (7,1% mleka i 4,6% żywca wołowego dla przemysłu w roku 2014 – wobec poprzedniego) i stwarzać warunki do skutecznej poprawy jego jakości. W wypadku opasu jałówek wyniki (ilościowe i jakościowe) są szczególnie przekonujące:

a/ 9,88%-owy wzrost ilości surowca (w roku 2014 na tle poprzedniego) – od nich pochodzącego – w strukturze dostaw krajowych dla przemysłu mięsnego,

b/ 3,85% wzrostu udziału klas jałówek E+U+R (w tym samym okresie) – kosztem

pozostałych – w strukturze jakościowej dostaw krajowych ich żywca dla przemysłu mięsnego.

W odniesieniu do produkcji mleka – można mówić o możliwościach poprawy produkcyjności krów w następstwie działań optymalizujących odchów jałówek PHF. W tym miejscu ciekawsze ustalenia z badań w tym zakresie:

1/ optymalizacja terminu pierwszego krycia/ocielenia – może dać o 6,75% więcej surowca na dzień laktacji lub o 7,3% więcej w przeliczeniu na dzień mlecznego użytkowania krowy,

2/ czynnik przyspieszenia terminu pierwszego krycia (dopuszczalnego względami wymienionymi w punkcie 3) – może owocować 20-dniowym skróceniem okresu międzywycieleniowego w przebiegu cyklu produkcyjnego krowy,

3/ decyzja włączenia jałówki PHF do stada – winna być oparta na spełnieniu minimum wiekowego i wagowego równocześnie; rozbieżności (nienaturalne relacje) w zakresie obu tych parametrów w analizie rozwoju somatycznego jałówki mogą ją wykluczać z przyszłego mlecznego użytkowania.

- Plik do pobrania: [Żywieniowe uwarunkowania nowoczesnego odchovu](#) | pdf, 38.69 Kb | [Pobierz](#)

- [Udostępnij](#)
- [Drukuj](#)
- [PDF](#)

Data publikacji
29.08.2022